

राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र राज्य, (पुणे विभाग) यांच्यासमोर
माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ कलम १९(३) अन्वये दाखल झालेले अपील.

राज्य माहिती आयोग, पुणे
नवीन प्रशासकीय इमारत, चौथा मजला,
कौन्सिल हॉलसमोर, पुणे ४११ ००१

श्री.माधव बळवंत करमरकर
रा.बी-६ / पंचरत्न को-ऑप.हौसिंग सोसायटी,
१३, शिलाविहार, पुणे-३८

अपीलकर्ता

विरुद्ध

अपिलीय प्राधिकारी तथा अपर आयुक्त व विशेष निबंधक,
सहकार आयुक्त निबंधक, सहकारी संस्था,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे

उत्तरवादी

जन माहिती अधिकारी तथा उपनिबंधक (नागरी बँका) सहकार आयुक्त
निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

१	अपील क्रमांक	३३६ / पुणे
२	सुनावणीची तारीख	दि. १२.७.२००७

३ उपस्थित

अपीलकर्ता श्री.माधव बळवंत करमरकर
रा.बी-६ / पंचरत्न को-ऑप.हौसिंग सोसायटी,
१३, शिलाविहार, पुणे-३८

अपिलीय प्राधिकारी तथा अपर आयुक्त व विशेष निबंधक,
सहकार आयुक्त निबंधक, सहकारी संस्था,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे

जन माहिती अधिकारी तथा उपनिबंधक (नागरी बँका) सहकार आयुक्त
निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

४	जन माहिती अधिका-याकडे अर्ज केल्याची तारीख	दि. ८.४.२००६
५	जन माहिती अधिका-याने उत्तर दिल्याची तारीख	दि. २०.४.२००६
६	प्रथम अपिलाची तारीख	दि. २९.५.२००६
७	अपिलीय प्राधिका-याने निर्णय दिल्याची तारीख	दि. २१.७.२००६

८ मूळ अर्जात मागणी केलेली माहिती

‘रूपी को. ऑप. बँक लि., पुणे’ या बँकेतील गैरव्यवहाराबाबत रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने सहकारी संस्था निबंधक, महाराष्ट्र राज्य यांना दि.७.२.२००२ रोजी पाठविलेल्या क्र.यूबीडी.बीएसडी (१)(एससीबी)/३१८४/१२.०३.९४१/२००१-०२.

विवेचन

‘रूपी को. ऑप. बँक लि., पुणे’ या बँकेतील गैरव्यवहाराबाबत रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने सहकारी संस्था निबंधक, महाराष्ट्र राज्य यांना दि.७.२.२००२ रोजी पाठविलेल्या ‘क्र.यूबीडी.बीएसडी (१)(एससीबी)/३१८४/१२.०३.९४१/२००१-०२’ या पत्राची प्रत अपीलकर्ता श्री.माधव बळवंत करमरकर यांनी जन माहिती अधिकारी तथा उपनिबंधक (नागरी बँका), सहकार आयुक्त निबंधक सहकारी संस्था, पुणे यांच्याकडे मागितली होती. ‘रिझर्व्ह बँकेकडून या कार्यालयास प्राप्त झालेले सदरचे पत्र गोपनीय असल्याने ते आपण रिझर्व्ह बँकेकडून उपलब्ध करून घ्यावे,’ असे जनमाहिती अधिकाऱ्यांनी श्री.करमरकर यांना कळविले. त्याविरुद्ध श्री.करमरकर यांनी अपिलीय प्राधिकारी तथा अपर आयुक्त विशेष निबंधक, सहकार आयुक्त निबंधक सहकारी

संस्था, महाराष्ट्र राज्य यांचेकडे अपील केले. त्यांनी जन माहिती अधिकाऱ्यांचा निर्णय ग्राह्य ठरवून अपील अर्जावर कोणतीही कारवाई करता येत नसल्याचे श्री.करमरकर यांना कळविले. त्याविरुद्ध श्री.करमरकर यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे अपील केले आहे.

सहकारी बँकांमध्ये कोट्यवधी रुपयांचा भ्रष्टाचार घडत असल्याची प्रकरणे सातत्याने उजेडात येत आहेत. या पार्श्वभूमीवर बँकांमधील कारभाराबाबत जाणून घेणे हा लोकांचा हक्क आहे. त्याबाबत केली जाणारी कारवाई कारणांसह माहित होणे सार्वजनिक हिताचे व आवश्यक आहे. बँकेचे संचालक मंडळ बरखास्त करण्याची कारवाई रिझर्व्ह बँकेच्या ज्या पत्राच्या आधारे केली ते लोकांपुढे आले पाहिजे, असे प्रतिपादन श्री.करमरकर यांनी आयोगापुढील सुनावणीत विस्ताराने केले.

रुपी को-ऑपरेटिव्ह बँकेत रुपये २५०० कोटीहून जास्त ठेवी होत्या. या बँकेत भ्रष्टाचार, अनियमितता व अन्य आर्थिक गुन्हे घडले असल्याचे रिझर्व्ह बँकेने केलेल्या पाहणीत आढळून आले. त्यानंतर रिझर्व्ह बँकेने दि.७.२.२००२ रोजी सहकार निबंधकांना त्या अनुषंगाने आदेश देणारे पत्र पाठविले. त्यानुसार निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य यांनी दि.११.२.२००२ रोजी रुपी को-ऑपरेटिव्ह बँकेचे संचालक मंडळ बरखास्त केले व बँकेच्या कारभाराची चौकशी सुरु केली. दि.३१.१०.२००२ रोजी सादर झालेल्या या चौकशीच्या अहवालातही रिझर्व्ह बँकेच्या दि.७.२.२००२ च्या पत्राचा उल्लेख आहे. ज्या पत्राच्या आधारे ही सर्व कारवाई केली गेली ते जाहीर होणे बँकेचे खातेदार, ठेवीदार, सहकार क्षेत्र, बँक व्यवसाय इ.च्या दृष्टीने आवश्यक आहे, असे प्रतिपादन श्री.करमरकर यांनी लेखी व तोंडी केले.

रिझर्व्ह बँकेने दि.७.२.२००२ चे पत्र 'गोपनीय' असल्याचे नमूद करून 'अन्यत्र हस्तांतरित करू नये' असे म्हटले आहे. ते उपलब्ध करून दिले तर पुढील काळात रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया अशा प्रकारचा तपशील विश्वासाने सहकार खात्याला देणार नाही. म्हणून हे पत्र उपलब्ध करून देणे योग्य नाही, असे प्रतिपादन जन माहिती अधिकारी तथा उपनिबंधक श्री.प्रकाश अष्टेकर यांनी केले. परंतु या पत्राच्या अनुषंगाने केलेल्या चौकशीचा अहवाल जाहीर केला गेला आहे. आपल्यालाही

त्याची प्रत मागणीनुसार देण्यात आली आहे. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने केलेल्या पाहणीचा अहवालही आपल्याला प्राप्त करुन देण्यात आला आहे. तसेच रिझर्व्ह बँकेच्या सूचनेनुसार सहकार खात्याने केलेल्या कारवाईला विविध व्यक्तींनी दिलेल्या आव्हानामध्येही या पत्राचा वापर केला गेला आहे, म्हणजेच काही व्यक्तींना हे पत्र उपलब्ध झालेले आहे. असे असताना ते गोपनीय म्हणून नाकारणे सार्वजनिक संस्थेची माहिती नागरिकांना नाकारणे ठरेल, असा युक्तिवाद श्री.करमरकर यांनी केला.

रिझर्व्ह बँकेने आर्थिक संस्थांच्या संदर्भात पाठविलेले गोपनीय पत्र जाहीर करणे हे विश्वासाने रिझर्व्ह बँकेकडून माहिती मिळण्यास मारक ठरेल, तसेच सहकारी बँकेसारख्या आर्थिक संस्था आर्थिक घसरणीतून वाचवून सभासद, खातेदार, ठेवीदार यांचे व एकूणच बँक व्यवसायाचे हितरक्षण करण्याच्या दृष्टीने कार्यवाही करण्यास प्रतिकूल ठरेल. संबंधित संस्थेच्या आर्थिक हितसंबंधानाही हानी पोहोचण्याचा धोका त्यात सामावलेला आहे. म्हणून हे पत्र गोपनीय असेच असले पाहिजे. आवश्यक तर अर्जदाराने ते रिझर्व्ह बँकेकडे मागावे, ते द्यावे अथवा न द्यावे याबाबतचा निर्णय घेण्यास रिझर्व्ह बँक सक्षम आहे, असे प्रतिपादन श्री.अष्टेकर यांनी केले.

उभय बाजूंचे प्रतिपादन लक्षात घेता गोपनीयता हा उभय बाजूंच्या भूमिकेतील मतभेदाचा मुद्दा आहे. बँकेचे संचालक मंडळ बरखास्त करुन प्रशासकाची नियुक्ती सहकार आयुक्त तथा निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य यांनी केली, त्या आदेशात रिझर्व्ह बँकेच्या दि.७.२.२००२ च्या पत्रातील रुपी बँकेमधील आर्थिक गैरव्यवहाराच्या व इतर अनुषंगिक मुद्द्यांचा उल्लेख आहे. तसेच या पत्राच्या आधारेच संबंधित गैरव्यवहाराबाबत चौकशी व पुढील कार्यवाही केली गेली आहे. रिझर्व्ह बँकेने हे पत्र 'गोपनीय' असे म्हटले असले तरी त्यातील काही तपशील अशा प्रकारे व प्रसारमाध्यमांमधूनही प्रसिध्द झालेला आहे. या स्थितीत सदर पत्राची गोपनीयता बव्हंशी तांत्रिक दृष्ट्याच राहिली आहे. तसेच या पत्राच्या आधारे केली जाणारी कार्यवाही हा केवळ बँकेच्या संचालकांपुरताच नव्हे, तर खातेदार; ठेवीदार; भागधारक; सहकारी बँकिंग क्षेत्र व एकूण समाज यांच्याशी संबंधित असा विषय आहे. सार्वजनिक हिताच्या दृष्टीने त्याची व्याप्ती मोठी आहे.

संबंधित चौकशी पूर्ण होईपर्यंत चौकशीकामी अडथळा येऊ नये म्हणून हे पत्र प्रसृत न करणे काही प्रमाणात मान्य होऊ शकते. परंतु चौकशी पूर्ण होऊन पुढील कारवाई देखील झाली आहे. संबंधित दाव्यांमध्येही ते पत्र दाखल करणे आवश्यक ठरेल. तसेच वर नमूद केल्याप्रमाणे त्याची गोपनीयताही प्रत्यक्षात तांत्रिक दृष्ट्याच राहिली आहे. अशा स्थितीत; केवळ गोपनीयतेचा शिक्का आहे म्हणून नागरिकांना ते नाकारणे समर्थनीय ठरणार नाही. उलट अपुरा, अर्धवट अथवा ऐकीव असा तपशील नागरिकांपर्यंत या ना त्या मार्गाने पोहोचणे अधिक अहिताचे आहे. म्हणून वस्तुस्थिती नागरिकांपुढे नेमकेपणाने आली पाहिजे. सार्वजनिक संस्थांच्या कारभारात पारदर्शकता प्रस्थापित करणे केंद्रिय माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ मध्ये अपेक्षित आहे. गोपनीयता अपरिहार्य तेथे व तेवढीच असावी याबाबतची स्पष्ट तरतूद या अधिनियमामध्ये केलेली आहे. ही सर्व स्थिती लक्षात घेता रिझर्व बँकेचे उपरोक्त पत्र नागरिकांना / अपीलकर्त्याला उपलब्ध करून दिले जाणे आवश्यक आहे. म्हणून आयोग पुढीलप्रमाणे आदेश देत आहे :

आदेश

- (१) अपील मान्य.
- (२) रिझर्व बँकेच्या दि.७.२.२२०२ च्या क्र.यूबीडी.बीएसडी (१)(एससीबी)/ ३१८४/ १२.०३.९४१/२००१-०२ पत्राची प्रत अपीलकर्त्यास दि.३०.११.२००७ पर्यंत जन माहिती अधिकाऱ्यांनी उपलब्ध करून द्यावी. त्याचा पूर्तता अहवाल आयोगाला पाठवावा.

पुणे
दि. १६.११.२००७

(विजय कुवळेकर)
राज्य माहिती आयुक्त
पुणे

राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र राज्य, (पुणे विभाग) यांच्यासमोर
माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ कलम १९(३) अन्वये दाखल झालेले अपील.

राज्य माहिती आयोग, पुणे
नवीन प्रशासकीय इमारत, चौथा मजला,
कौंसिल हॉलसमोर, पुणे ४११ ००१

श्री.महेश वसंत बेंडे
रा.१६, शैलनील हौसिंग सोसायटी,
रामबाग कॉलनी, पौड रोड,
कोथरुड, पुणे ४११०३८

अपीलकर्ता

विरुद्ध

अपिलीय प्राधिकारी तथा अतिरिक्त आयुक्त, पिंपरी चिंचवड
महानगरपालिका, पिंपरी, पुणे ४११ ०१८

(१)जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक आयुक्त, पिंपरी चिंचवड (अ.क्र.३४१)
महानगरपालिका, पिंपरी, पुणे ४११ ०१८ उत्तरवादी

(२)जन माहिती अधिकारी तथा उप शहर अभियंता, पिंपरी चिंचवड (अ.क्र.३४३)
महानगरपालिका, पिंपरी, पुणे ४११ ०१८

(३)जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक आयुक्त, पिंपरी चिंचवड (अ.क्र.३४६)
महानगरपालिका, पिंपरी, पुणे ४११ ०१८

१	अपील क्रमांक	३४१+३४३+३४६/ पुणे
२	सुनावणीची तारीख	दि. १२.७.२००७

३ उपस्थित

अपीलकर्ता श्री.महेश वसंत बेंडे

रा.१६, शैलनील हौसिंग सोसायटी,
रामबाग कॉलनी, पौड रोड,
कोथरुड, पुणे ४११०३८

अपिलीय प्राधिकारी तथा अतिरिक्त आयुक्त, पिंपरी चिंचवड
महानगरपालिका, पिंपरी, पुणे ४११ ०१८

(१)जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक आयुक्त, पिंपरी चिंचवड (अ.क्र.३४१)
महानगरपालिका, पिंपरी, पुणे ४११ ०१८ उत्तरवादी

(२)जन माहिती अधिकारी तथा उप शहर अभियंता, पिंपरी चिंचवड (अ.क्र.३४३)
महानगरपालिका, पिंपरी, पुणे ४११ ०१८

(३)जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक आयुक्त, पिंपरी चिंचवड (अ.क्र.३४६)
महानगरपालिका, पिंपरी, पुणे ४११ ०१८

४	जन माहिती अधिका-याकडे अर्ज केल्याची तारीख	दि. १८.३.२००६ (अ.क्र.३४१) दि. १६.३.२००६(अ.क्र.३४३) दि. १८.३.२००६(अ.क्र.३४६)
५	जन माहिती अधिका-याने उत्तर दिल्याची तारीख	दि. १२.४.२००६(अ.क्र.३४१) दि. ७.४.२००६(अ.क्र.३४३) दि. २४.४.२००६ (अ.क्र.३४६)
६	प्रथम अपिलाची तारीख	दि. १९.४.२००६ (अ.क्र.३४१+३४३) दि.२६.४.२००६ (अ.क्र.३४६)
७	अपिलीय प्राधिका-याने निर्णय दिल्याची तारीख	दि.२०.५.२००६ (अ.क्र.३४१) दि.१८.५.२००६ (अ.क्र.३४३) दि. १९.५.२००६ (अ.क्र.३४६)

केल्यास ही माहिती देता येईल, असे नमूद करुन अपिलीय प्राधिकारी तथा अतिरिक्त आयुक्त यांनी अपील नामंजूर केले. पिंपरी चिंचवड महानगरपालिकेमध्ये विविध पदांवर होणाऱ्या पदोन्नत्या हा नेहमीच वादाचा विषय राहिलेला आहे. यामध्ये वारंवार अधिकाऱ्यांच्या सोयीचे बदल करण्यात येतात व आजपर्यंत करण्यात आले आहेत. सदरची माहिती व त्यामधील सत्य परिस्थिती ही जनतेसमोर यावी व कर्मचाऱ्यांवर होणाऱ्या अन्यायाला वाचा फुटावी या हेतूने माहिती मागितली होती व सदरची माहिती देण्यात येत नसल्यामुळे या सर्व प्रकारामागे बरीच मोठमोठी रहस्ये दडण्यात आल्याची शक्यता नाकारता येत नाही. ही सत्य परिस्थिती जनतेस समजावी या हेतूसाठी हे अपील दाखल करीत आहे, असे श्री.बेंडे यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे दाखल केलेल्या अपिलात म्हटले आहे.

श्री.बेंडे यांनी मागितलेली माहिती दि.१.१.१९८२ ते दि.१८.३.२००६ या कालावधीतील आहे. श्री.बेंडे गेली काही वर्षे महानगरपालिकेच्या सेवेत असून कनिष्ठ अभियंता (यांत्रिक) म्हणून पदोन्नती मिळावी यासाठी प्रयत्नशील आहेत. त्या अनुषंगाने माहितीच्या अधिकाराखाली व अन्य स्वरूपाचे विविध अर्ज ते महानगरपालिकेकडे करीत आले आहेत. मूळ अर्जासोबत त्यांनी पदोन्नतीबाबतची यादी सादर केली नव्हती, सर्वसाधारण व विस्तृत स्वरूपाची माहिती मागितली होती. नंतर त्यांनी देऊ केलेली यादी २३२ पदांची आहे. आपल्या स्वतःच्या पदोन्नतीशी संबंधित असा हा विषय असल्याचे श्री.बेंडे यांनी मान्य केले. पदोन्नतीत काही कर्मचाऱ्यांना वेगळे न्याय व काहीबाबत वेगळे निकष असे होते. श्री.अमृत सावंत हे लिपिक म्हणून महानगरपालिकेत होते. सेवेत ते कायम झाले नसताना त्यांना पदोन्नती देण्यात आली व अशी पदोन्नती मिळत मिळत ते सहाय्यक आयुक्त पदापर्यंत पोहोचले, असे श्री.बेंडे यांनी आयोगापुढील सुनावणीत नमूद केले. चोवीस वर्षांमधील एवढी व्यापक माहिती देण्यातील अडचणी जन माहिती अधिकारी तथा सहाय्यक आयुक्त श्री.सुधीर जोशी यांनी स्पष्ट केल्या. आयोगाने त्यांचे म्हणणे मान्य करुन, एवढी विस्तृत माहिती पुरविण्याचा आदेश दिला जाणार नाही, असा निर्णय दिला, असता श्री.बेंडे यांनी सहाय्यक आयुक्त प्रशासन या एकाच पदाची माहिती आपल्याला हवी असल्याचे सांगितले. ही माहिती एका

आठवड्याच्या आत देण्याचा आदेश आयोगाने त्याच वेळी दिला. त्याची पूर्तता करण्यात आल्याचे अपिलीय प्राधिकारी तथा अतिरिक्त आयुक्त, पिंपरी चिंचवड, महानगरपालिका यांनी दि.१८.७.२००७ च्या पत्रान्वये आयोगाला कळविले आहे.

आयोगाचा आदेश पुढीलप्रमाणे :

आदेश

अपील अमान्य करुन निकाली काढण्यात येत आहे.

अपील क्र.३४३

पिंपरी चिंचवड महानगरपालिकेच्या जलशुध्दीकरण केंद्र, मैला शुध्दीकरण केंद्र, पाणीपुरवठा विभाग इ. ठिकाणी पंपांची खरेदी करताना त्यांची निवड कशा प्रकारे केली जाते, कोणत्या अधिकाऱ्याचा सल्ला त्याबाबत ग्राह्य मानण्यात येतो, अशा अधिकाऱ्याची नांव, हुद्दा, शैक्षणिक, तांत्रिक पात्रता व या पात्रतेचा तपशील अशी माहिती श्री.बेंडे यांनी मागितली होती. माहिती चुकीची व अपूर्ण असल्याच्या कारणावरुन श्री.बेंडे यांनी अपिलीय प्राधिकारी तथा अतिरिक्त आयुक्त यांच्याकडे अपील केले. त्यांनी ते अंशतः मंजूर केले. तीनपैकी एका मुद्याबाबत झालेली स्पेलिंगची चूक दुरुस्त करुन द्यावी व अन्य दोन मुद्यांबाबत (संदिग्धता असल्यामुळे) ठराविक कालावधी नमूद करुन स्वतंत्र अर्जाद्वारे माहितीची मागणी करावी, असा आदेश अपिलीय प्राधिकाऱ्यांनी दिला. योग्य माहिती मिळाली नसल्याचे व चुकीच्या पध्दतीने पंपांची निवड होत असल्यामुळे महानगरपालिकेचे आर्थिक नुकसान होते, पर्यायाने जनतेचा पैसा वाया जातो, ते जनतेला कळावे म्हणून आपण अपील केले असल्याचे श्री.बेंडे यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे केलेल्या अपिलात म्हटले आहे.

श्री.बेंडे यांनी पंप निवडीसाठीचा निकष विचारला होता, त्यात आयएस संहितेनुसार निवड केली जाते असे म्हटले आहे ते चुकीचे आहे, असे श्री.बेंडे यांनी आयोगापुढील सुनावणीत सांगितले, मात्र पंपासाठी आयएस (Indian Standard) संहिता आहे हे नमूद करुन जन माहिती

अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता यांनी त्याच्या प्रती आयोगाला सादर केल्या. त्यात प्रत्येक प्रकारच्या पंपासाठी स्वतंत्र प्रमाणक दिलेले आहे. असे असल्यास महानगरपालिकेने खरेदी केलेल्या पंपावर त्याची नोंद हवी, ती दिसत नाही, असा मुद्दा श्री.बेंडे यांनी उपस्थित केला. परंतु हा विषय माहितीच्या अधिकारापेक्षा स्वतंत्र असल्याचे जन माहिती अधिकारी तथा उपशहर अभियंता यांनी स्पष्ट केले.

पंपांची निवड, खरेदी व दुरुस्ती या संदर्भात कोणत्या अधिकाऱ्याचा सल्ला ग्राह्य धरण्यात येतो याची माहिती जन माहिती अधिकाऱ्यांनी दिली आहे, मात्र अशा अधिकाऱ्याचे नांव व हुद्दा, शैक्षणिक व तांत्रिक पात्रता व ती त्या अधिकाऱ्याने कोठून प्राप्त केली, ही विचारणा संदिग्ध स्वरूपाची आहे. त्यामुळे ठराविक कालावधी नमूद केल्यास संबंधित अधिकाऱ्याची माहिती देता येईल, असे जन माहिती अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता यांनी नमूद केले आहे. माहितीच्या मागणीतील संदिग्धता लक्षात घेतल्यास हे उत्तर रास्त आहे.

आयोग पुढीलप्रमाणे आदेश देत आहे :

आदेश

अपील अमान्य.

अपील क्र. ३४६

पिंपरी चिंचवड महानगरपालिकेतील विकास अभियंता (विद्युत यांत्रिकी) यांच्या अधिपत्याखाली कनिष्ठ अभियंता (विद्युत यांत्रिकी) या पदावर कोणत्या कर्मचाऱ्याची व कोणत्या कालावधीपासून नियुक्ती करण्यात आली आहे, याबाबत शासनाचे संबंधित नियम, पालिकेचे संबंधित ठराव, आवश्यक अर्हता इ. तपशिलासह माहिती श्री.बेंडे यांनी मागितली होती. जन माहिती अधिकारी श्री.सुधीर जोशी यांनी दिलेली माहिती कनिष्ठ अभियंता (विद्युत) पदाची दिली. कनिष्ठ अभियंता (विद्युत / यांत्रिकी) असे पद होते, त्याची माहिती दिली नाही, म्हणून श्री.बेंडे यांनी अपिलीय प्राधिकारी तथा अतिरिक्त आयुक्त, पिंपरी चिंचवड, महानगरपालिका, पुणे यांच्याकडे

अपील केले. याच विषयाबाबत श्री.बेंडे यांनी यापूर्वी केलेल्या अपिलाबाबत निर्णय दिला असल्याचे नमूद करुन अपिलीय प्राधिकाऱ्यांनी त्यांचे अपील निकाली काढले. त्याविरुद्ध, चुकीची माहिती दिल्याचे कारण नमूद करुन श्री.बेंडे यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे अपील केले आहे.

श्री.बेंडे यांचा स्वतःची पदोन्नती हा मुख्य विषय असल्यामुळे सातत्याने माहितीच्या अधिकारात विविध प्रकारचे अर्ज ते करीत आहेत. त्याचाच हा एक भाग आहे. आपल्यावरील प्रशासकीय अन्याय दूर करुन घेण्यासाठी माहितीच्या अधिकाराचा अवलंब करणे आपल्याला भाग पडत आहे, असे श्री.बेंडे यांनी नमूद केले.

वर नमूद केलेल्या अपील क्र.३४१ प्रमाणेच हे अपीलही श्री.बेंडे यांच्या पदोन्नतीशी संबंधित आहे. कनिष्ठ अभियंता हे पद विद्युत व यांत्रिकी या दोन्हीबाबत समान अर्हतेचे असल्यामुळे वेगळी माहिती दिली नाही असे जन माहिती अधिकारी यांनी आयोगापुढील सुनावणीत सांगितले.

श्री.बेंडे यांनी मागितलेली माहिती त्यांना देण्यात आली, मात्र विद्युत/यांत्रिकी यातील पदांसाठीचा तांत्रिक तपशील दिला गेलेला नाही, एवढाच मुख्य आक्षेप आहे. हा तपशील त्वरित द्यावा असा आदेश आयोगाने सुनावणीच्या वेळीच दिला होता. त्याच्या पूर्ततेचा अहवाल आयुक्त, पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका श्री.दिलीप बंड यांनी दि.१३.७.२००७ रोजी आयोगाला सादर केला आहे.

आदेश

अपील अमान्य.

(विजय कुवळेकर)
राज्य माहिती आयुक्त
पुणे

पुणे
दि.२३.११.२००७

राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र राज्य, (पुणे विभाग) यांच्यासमोर
माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ कलम १९(३) अन्वये दाखल झालेले अपील.

राज्य माहिती आयोग, पुणे
नवीन प्रशासकीय इमारत, चौथा मजला,
कोंसिल हॉलसमोर, पुणे ४११ ००१

श्री.महेश वसंत बेंडे
रा.१६, शैलनील हौसिंग सोसायटी,
रामबाग कॉलनी, पौड रोड,
कोथरुड, पुणे ४११०३३

अपीलकर्ता

विरुद्ध

अपिलीय प्राधिकारी तथा मुख्य अभियंता, पुणे परिमंडळ,
महाराष्ट्र राज्य विद्युत् वितरण कंपनी मर्यादित,

उत्तरवादी

जन माहिती अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता, पुणे परिमंडळ,
महावितरण, पुणे

१	अपील क्रमांक	३४२ / पुणे
२	सुनावणीची तारीख	दि. १२.७.२००७

३ उपस्थित

अपीलकर्ता श्री.महेश वसंत बेंडे
रा.१६, शैलनील हौसिंग सोसायटी,
रामबाग कॉलनी, पौड रोड,
कोथरुड, पुणे ४११०३८

अपिलीय प्राधिकारी तथा मुख्य अभियंता, पुणे परिमंडळ,
महाराष्ट्र राज्य विद्युत् वितरण कंपनी मर्यादित,
श्री.र.बि.गौतम

जन माहिती अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता, पुणे परिमंडळ,
महावितरण, पुणे श्रीमती मनिषा जयंत प्रयाग

४	जन माहिती अधिका-याकडे अर्ज केल्याची तारीख	दि. ९.३.२००६
५	जन माहिती अधिका-याने उत्तर दिल्याची तारीख	दि. २९.३.२००६
६	प्रथम अपिलाची तारीख	दि. ५.४.२००६
७	अपिलीय प्राधिका-याने निर्णय दिल्याची तारीख	दि.

८ मूळ अर्जात मागणी केलेली माहिती

उच्च दाब वीज ग्राहकांसाठी २२ केव्ही वाहिनीद्वारे विद्युत पुरवठा केला जातो, सदरचा आयसोलेटर स्वीच हा ग्राहकाच्या की वीज वितरण कंपनीच्या अखत्यारीत येतो. यातील एखादी वाहिनी बंद पडल्यास वीज पुरवठा पूर्ववत करण्याचे काम कोणाचे, जर सदर काम ग्राहकानेच करावयाचे तर ते वीज वितरण कंपनीच्या कोणत्या नियमास अनुसरून, तसेच हे काम करताना कोणी व्यक्ती दगावल्यास वीज कंपनी त्याची जबाबदारी घेणार काय.

विवेचन

उच्चदाब वीज ग्राहकांसाठी २२ केव्ही वाहिनीद्वारे होणाऱ्या वीजपुरवठ्याच्या संदर्भातील माहिती अपीलकर्ता श्री.महेश वसंत बेंडे यांनी जन माहिती अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता यांच्याकडे मागितली होती. मूळ अर्जात विचारलेली माहिती न देता वेगळी व अनावश्यक माहिती जन माहिती अधिकाऱ्यांनी दिली, या कारणावरून श्री.बेंडे यांनी अपिलीय प्राधिकारी तथा मुख्य अभियंता यांच्याकडे अपील केले. त्याची दखल न घेतल्यामुळे श्री.बेंडे यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे अपील केले आहे.

श्री.बेंडे हे पिंपरी चिंचवड महानगरपालिकेच्या जलशुद्धीकरण केंद्रामध्ये इलेक्ट्रीक मोटार व पंप ऑपरेटर आहेत. या केंद्रासाठी महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनीद्वारे २२केव्हीच्या दोन वाहिन्यांद्वारे वीजपुरवठा केला जातो. या वाहिनीसाठी दिलेला आयसोलेटर स्वीच कोणाच्या अखत्यारीत येतो(ग्राहकांच्या की वीज केंद्राच्या), एखादी वाहिनी बंद झाल्यास दुसऱ्या वाहिनीद्वारे

वीजपुरवठा करण्याचे काम यातील कोणाच्या अखत्यारीत येते, आयसोलेटर स्वीच वापराचे काम ग्राहकानेच करावयाचे असल्यास या कामात कोणी दगावल्यास जबाबदारी वीज वितरण कंपनी घेणार काय?, अशी माहिती त्यांनी मागितली होती. तत्कालीन जन माहिती अधिकारी श्री.के.व्ही.अजनाळकर यांनी 'उच्च दाब ग्राहकांसाठी २२ केव्ही वाहिनीद्वारे विद्युत पुरवठा केला जातो. अशा वेळी ग्राहकाच्या मीटर अगोदर नवीन नियमाप्रमाणे कसलाही आयसोलेटर स्वीच दिला जात नाही. यापूर्वीचे अस्तित्वात असलेले आयसोलेटर स्वीच काढून टाकण्याचे आदेश कंपनीने पूर्वीच दिलेले आहेत', असे विचारलेल्या माहितीशी असंबंध उत्तर दिले. हे उत्तर योग्य नव्हते, हे अपिलीय प्राधिकारी तथा मुख्य अभियंता, पुणे परिमंडळ महावितरण, पुणे श्री.र.ब्रि.गौतम यांनी आयोगापुढील सुनावणीत मान्य केले, मात्र श्री.बेंडे यांनी दि.४.५.२००६ रोजी केलेल्या प्रथम अपिलाची सुनावणी दि.१३.४.२००६ रोजी ठेवण्यात आली होती, परंतु श्री.बेंडे या सुनावणीला हजर राहिले नाहीत अथवा त्यांनी याबाबत कोणत्याही प्रकारे संपर्क साधला नाही असे जन माहिती अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता पुणे परिमंडळ महावितरण, पुणे श्रीमती मनिषा जयंत प्रयाग यांनी लेखी व तोंडी नमूद केले. मात्र आपल्याला या सुनावणीचे पत्र मिळाले नाही असे श्री.बेंडे यांनी सांगितले. सुनावणीबाबत आपण नंतर चौकशी करावयास हवी होती, ती न करण्याची चूक, झाली असे श्री.गौतम यांनी मान्य केले. आयोगापुढील सुनावणीच्या दरम्यान दि.१०.७.२००७ रोजी श्री.बेंडे यांना योग्य ती माहिती घरपोच पुरविण्यात आली, असे श्री.गौतम यांनी सांगितले, अशी माहिती आपल्याला मिळाल्याचे श्री.बेंडे यांनी मान्य केले.

२२ केव्ही वाहिनी बदलाचे काम वीज वितरण कंपनीच्या अखत्यारीत येते. परंतु या कंपनीचे कर्मचारी हे काम करण्यास नकार देतात व पालिकेचे अधिकारी पालिकेच्या कर्मचाऱ्यांना हे काम करणे भाग पाडतात, एवढेच नव्हे, तर पाणीपुरवठा विस्कळीत झाल्यास संबंधित कर्मचाऱ्यांना जबाबदार धरून कारवाई करण्याची इशाराही दिला जातो, असे श्री.बेंडे यांनी अशा कारवाईच्या पत्रासह नमूद केले. या कामात अपघात घडल्यास वा एखादा कर्मचारी दगावल्यास त्याची जबाबदारी कोणाची हे स्पष्ट होणे संबंधित कर्मचाऱ्यांच्या जिविताला असणारा धोका लक्षात

घेता आवश्यक आहे, असे प्रतिपादन श्री.बेंडे यांनी केले. एका वाहिनीवरील वीजपुरवठा खंडित झाल्यास दुसऱ्या वाहिनीवरून वीजपुरवठा सुरु करण्याबाबत वीज वितरण कंपनीच्या संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयास कळविल्यास तेथील कर्मचारी फिडरचे काम करतील, असे जन माहिती अधिकारी श्रीमती प्रयाग यांनी आयोगाला सादर केलेल्या निवेदनात नमूद केले आहे.

अपीलकर्त्याने मांडलेला प्रश्न गंभीर असून पिंपरी चिंचवड महानगरपालिकेच्या आयुक्तांशी संपर्क साधून फिडर आदी जबाबदारी वीज मंडळाची असल्याचे व ती पार पाडली जाईल याची हमी आपण स्वतः घेत असल्याचे कळवू, तसेच आधुनिक तंत्रज्ञानाने केलेल्या सुविधा संबंधित यंत्रणांमध्ये समाविष्ट करून ग्राहकांच्या गरजेबाबतही आपण सुधारणा करू, असे स्पष्टीकरणात्मक निवेदन श्री.गौतम यांनी वरील माहितीच्या अनुषंगाने केले. मूळ अर्जात अपेक्षित असलेल्या माहितीच्या संदर्भात हे स्पष्टीकरण महत्त्वाचे आहे. आयोग त्याची आवर्जून नोंद घेत आहे.

आपल्याला माहिती मिळाली असली तरी संबंधितांना शास्ती केली जावी, अशी मागणी श्री.बेंडे यांनी केली. श्री.बेंडे यांना प्रथम अपिलाच्या सुनावणीबाबत पत्र पाठविल्यानंतर ते हजर नव्हते तसेच केंद्रिय माहितीचा अधिकार २००५ ची कार्यवाही सुरु होऊन काही महिनेच झाले असल्यामुळे या संदर्भातील फारशी माहिती व अनुभव नव्हता. याच काळात अधिकारी व संलग्न कर्मचारी यांच्या बदल्याही झाल्या त्यामुळेही हा विषय मागे पडला. माहिती दडवण्याचा किंवा माहिती न देण्याचा हेतू नसून झालेली ही चूक आहे. त्याची दखल घेऊन दि.४.१०.२००६ पासून अपिलाची स्वतंत्र नोंद ठेवून ती विहित मुदतीत निकाली काढण्यात येत आहेत, त्यामुळे प्रथमची झालेली चूक व नंतर अनुसरलेली कार्यपध्दती विचारात घेऊन दंडात्मक कारवाई करू नये, अशी विनंती मुख्य अभियंता श्री.गौतम यांनी निवेदनाद्वारे आयोगाला केली. याबाबतचा पूरक तपशीलही त्यांनी आयोगाला सादर केला, त्यांची विनंती मान्य करण्यात येत आहे.

आयोगाचा आदेश पुढीलप्रमाणे :

आदेश

- (१) अपील अमान्य.
- (२) अपिलीय प्राधिकारी तथा मुख्य अभियंता, पुणे परिमंडळ, महावितरण, पुणे श्री.र.ब्रि.गौतम यांनी शास्तीबाबत दिलेले स्पष्टीकरण स्वीकारण्यात येत असून शास्ती नाही. मात्र (अ)श्री.के.व्ही.अंजनाळकर, कार्यकारी अभियंता, प्रशासन (ब)श्री.अे.एम.थोरात, कार्यकारी अभियंता, प्रशासन (क)श्री.अे.ई.नेरकर, उपमुख्य माहिती व जनसंपर्क अधिकारी (ड)श्रीमती एम.जे.प्रयाग, कार्यकारी अभियंता, प्रशासन या तत्कालीन व विद्यमान जन माहिती अधिकाऱ्यांना समज देण्यात येत आहे.
- (३) अपिलाची दखल विहित मुदतीत घेण्याची समज अपिलीय प्राधिकाऱ्यांना देण्यात येत आहे.

पुणे

दि. १९.११.२००७

(विजय कुवळेकर)

राज्य माहिती आयुक्त

पुणे

राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र राज्य, (पुणे विभाग) यांच्यासमोर
माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील.

राज्य माहिती आयोग, पुणे
नवीन प्रशासकीय इमारत, चौथा मजला,
कौन्सिल हॉलसमोर, पुणे ४११ ००१

श्री.बाळकृष्ण रामचंद्र संकपाळ
रा.घर क्र.१४७, नागेश्वर गृहरचना संस्था,
सहकारनगर, पुणे ४११००९

अपीलकर्ता

विरुद्ध

अपिलीय प्राधिकारी तथा तहसीलदार, तहसील कार्यालय,
वडगाव मावळ, जि.पुणे

उत्तरवादी

जन माहिती अधिकारी तथा नायब तहसीलदार, तहसील कार्यालय,
वडगाव मावळ, जि.पुणे

१	अपील क्रमांक	३५० / पुणे
२	सुनावणीची तारीख	दि. ६.८.२००७

३. उपस्थित

अपीलकर्ता श्री.बाळकृष्ण रामचंद्र संकपाळ
रा.घर क्र.१४७, नागेश्वर गृहरचना संस्था,
सहकारनगर, पुणे ४११००९

अपिलीय प्राधिकारी तथा तहसीलदार, तहसील कार्यालय,
वडगाव मावळ, जि.पुणे डॉ.संपत खिलारी

जन माहिती अधिकारी तथा नायब तहसीलदार, तहसील कार्यालय,
वडगाव मावळ, जि.पुणे श्री.कि.व.घाडगे

४	जन माहिती अधिका-याकडे अर्ज केल्याची तारीख	दि. १.३.२००६
५	जन माहिती अधिका-याने उत्तर दिल्याची तारीख	दि. २२.३.२००६
६	प्रथम अपिलाची तारीख	दि.
७	अपिलीय प्राधिका-याने निर्णय दिल्याची तारीख	दि.
८	<p><u>मूळ अर्जात मागणी केलेली माहिती</u></p> <p>जिल्हाधिकारी, पुणे यांचे स्पष्ट आदेश असूनदेखील इनामदार वसंत नारायण घमंडे यांच्या नावाची नोंद वारस नोंदी उतार्यास भूमापन अधिकारी यांनी घेतली. ती नियमबाह्य असल्याचे जिल्हाधिकारी, पुणे यांचे स्पष्ट दुरुस्ती आदेश ज्या अन्वये ही नोंद घेतली त्याची प्रत मिळावी. नोंद विनाविलंब कमी करण्याच्या विनंती अर्जावर कार्यवाही व्हावी.</p>	

विवेचन

इनामी जमीन खालसा झालेल्या भूखंडावरील इनामदार वसंत नारायण घमंडे यांचे नावाची नोंद कमी करण्याचे आदेश संबंधित भू-मापन अधिकाऱ्यांना द्यावेत, अशी मागणी अपीलकर्ता श्री.बा.रा.संकपाळ यांनी जन माहिती अधिकारी तथा निवासी नायब तहसीलदार यांच्याकडे केली होती. जन माहिती अधिकाऱ्यांनी हा अर्ज तालुका निरीक्षक भूमी अभिलेख यांच्या कार्यालयाशी संबंधित असल्याने त्यांच्या कार्यालयाकडे अर्ज करावा, असे कळवून निकाली काढला. त्याविरुद्ध श्री.संकपाळ यांनी अपिलीय प्राधिकारी म्हणून जिल्हाधिकारी, पुणे यांच्याकडे अपील केले. तहसीलदार, मावळ हे अपिलीय प्राधिकारी असल्यामुळे जिल्हाधिकारी, पुणे यांनी तो अर्ज तहसीलदार, मावळ यांच्याकडे पाठविला व तसे श्री.संकपाळ यांना कळविले. तहसीलदार, मावळ यांनी अपिलाची सुनावणी करून निर्णय न दिल्यामुळे श्री.संकपाळ यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे अपील केले आहे.

इनाम जमीन नावावर करण्याच्या संदर्भातील हा प्रश्न असून श्री.संकपाळ यांनी माहितीची मागणी व कार्यवाहीबाबतची मागणी यात गल्लत केली आहे. आपल्या मागणीवर कोणती कार्यवाही केली गेली ही माहिती आपल्याला मिळावी, असे श्री.संकपाळ यांनी आयोगापुढील सुनावणीत स्पष्ट केले. श्री.संकपाळ हे ज्येष्ठ नागरिक असून त्यांना नव्याने अर्ज करावा लागू नये. हव्या असलेल्या

माहितीबाबतचा फेरअर्ज त्यांच्याकडून घेऊन त्यांना दोन दिवसात माहिती देण्याचे तहसीलदार, मावळ डॉ.संपत खिलारी यांनी मान्य केले. परंतु सुनावणीला १५ दिवस उलटून गेले असूनही आपल्याला माहिती दिलेली नाही, असे श्री.संकपाळ यांनी आयोगाला पाठविलेल्या निवेदनात (प्राप्त दि.२१.८.२००७) नमूद केले.

सदरच्या जमिनीवर इनामी खालसा अशी नोंद झाल्यानंतर त्यावर कोणाचा मालकी हक्क प्रस्थापित होतो याची माहिती जिल्हाधिकारी, पुणे यांच्या दि.१.१.१९६१ च्या आदेशाच्या अनुषंगाने श्री.संकपाळ यांना हवी आहे.

अपिलीय प्राधिकारी तथा तहसीलदार, मावळ डॉ.संपत खिलारी यांनी प्रत्यक्ष सुनावणीत मान्य केल्याप्रमाणे सुनावणीच्या तारखेपासून दोन दिवसात माहिती देणे आवश्यक होते. त्याची पूर्तता त्यांनी केली नसल्यास आयोगाला गंभीर दखल घ्यावी लागेल, याची समज त्यांना देण्यात येत आहे.

आयोगाचा आदेश पुढीलप्रमाणे :

आदेश

- (१) अपील अमान्य.
- (२) अपीलकर्त्याकडून फेरअर्ज घेऊन दोन दिवसात माहिती देण्याबाबतच्या कार्यवाहीच्या पूर्ततेचा अहवाल विलंबाच्या स्पष्टीकरणासह डॉ.संपत खिलारी यांनी दि.१०.१२.२००७ पर्यंत आयोगाला सादर करावा.

पुणे
दि. २६.११.२००७

(विजय कुवळेकर)
राज्य माहिती आयुक्त,
पुणे

राज्य माहिती आयोग, पुणे विभाग, पुणे

क्र.रामाआ/अपील/सांगली/३७९/२००७

राज्य माहिती आयुक्त कार्यालय, पुणे विभाग,
पुणे, नवीन प्रशासकीय इमारत, चौथा मजला,

फोन क्र. २६०५०५८०/२६०५०६३२/३३

दिनांक : २४/१२/२००७.

प्रति,

श्री आनंद रामचंद्र दिपाळे,
शिवदर्शन कॉलनी, एम.एस.ई.बी.शेजारी,
विश्रामबाग, सांगली.

विषय : माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ बाबत.

संदर्भ : आपले दि.२७/३/२००६ चे द्वितीय अपिल
महोदय,

वरील संदर्भाधीन अपिलाबाबत आपणास कळविण्यात येत आहे की, आपल्या द्वितीय अपिलपतील विषय आयोगाकडे दाखल झालेल्या यापूर्वीच्या अपिल क्र २३९/सांगली यातील विषय एकच आहे. सबब अपिल क्र २३९/सांगली मध्ये झालेल्या निर्णयाची प्रत आपणाकडे पाठविण्यात येत आहे.

सदर अपीलामध्ये श्री. राजेंद्र साबळे यांचे अपील २३९/सांगली मध्ये घेतलेला निर्णय आपल्या प्रकरणात कायम ठेवण्यात येत असल्याचे कळविण्याचे मा. राज्य माहिती आयुक्त, पुणे विभाग, पुणे यांच्या निर्देश आहेत सबब आपले अपिल अमान्य करुन निकाली काढण्यात येत आहे.

आपला,

कक्ष अधिकारी,

राज्य माहिती आयोग,
पुणे विभाग, पुणे.

प्रत :

१. प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा विभागीय समाज कल्याण अधिकारी, पुणे विभाग, पुणे महानगर परिवहन उपक्रम कॅन्टीन इमारत स्वारागेट, पुणे ३७.
२. जन माहिती अधिकारी तथा विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, प्रशासकीय इमारत जिल्हा परिषद कंपाउंड, सांगली, जिल्हा सांगली.

राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र राज्य, (पुणे विभाग) यांच्यासमोर
माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील.

राज्य माहिती आयोग, पुणे
नवीन प्रशासकीय इमारत, चौथा मजला,
कौन्सिल हॉलसमोर, पुणे ४११ ००१

श्री.राजेंद्र नामदेव साबळे
रा.वर्षा निवास, साठेनगर,
आटपाडी, जि.सांगली

अपीलकर्ता

विरुद्ध

अपिलीय प्राधिकारी तथा सहसंचालक (शिक्षण)

समाजकल्याण संचालनालय,
महाराष्ट्र राज्य, ३, चर्चरोड, पुणे-१

उत्तरवादी

जन माहिती अधिकारी तथा उपसंचालक (प्रशासन) समाजकल्याण
संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, ३ चर्च रोड,
पुणे-१

१	अपील क्रमांक	२३९ / सांगली
२	सुनावणीची तारीख	दि.१३.७.२००७

३. उपस्थित

अपीलकर्ता श्री.राजेंद्र नामदेव साबळे
रा.वर्षा निवास, साठेनगर,
आटपाडी, जि.सांगली

अपिलीय प्राधिकारी तथा सहसंचालक (शिक्षण)

समाजकल्याण संचालनालय,
महाराष्ट्र राज्य, ३, चर्चरोड, पुणे-१
श्री.एल.एस.माळी

४	जन माहिती अधिका-याकडे अर्ज केल्याची तारीख	दि. १८.८.२००६
५	जन माहिती अधिका-याने उत्तर दिल्याची तारीख	दि. ४.९.२००६
६	प्रथम अपिलाची तारीख	दि. १२.१०.२००६
७	अपिलीय प्राधिका-याने निर्णय दिल्याची तारीख	दि.
८	<p><u>मूळ अर्जात मागणी केलेली माहिती</u></p> <p>समाजकल्याण विभाग मुख्यालयाकडून शासकीय वसतीगृहातील स्वयंपाकी व मदतनीस या कर्मचाऱ्यांना आठवड्याच्या व सार्वजनिक सुट्ट्या अनुज्ञेय आहेत व त्यांना सुट्ट्या देताना पर्यायी व्यवस्था संबंधितांनी करण्याची असते. सदर स्वयंपाकी व मदतनीस कर्मचाऱ्यांना शासकीय वसतीगृहाच्या स्तरावरील कर्मचाऱ्यांसह इतर सर्व कर्मचाऱ्यांना या सुट्ट्यांचा लाभ का दिला जात नाही याची माहिती शासन नियम, निर्णय अथवा परिपत्रकाच्या प्रतीसह.</p>	

विवेचन

समाजकल्याण विभागातील वसतीगृहातील स्वयंपाकी व मदतनीस या कर्मचाऱ्यांना शासकीय वसतीगृहातील स्तरावरील कर्मचाऱ्यांसह इतर सर्व कर्मचाऱ्यांना आठवड्याच्या व सार्वजनिक सुट्ट्यांचा लाभ का दिला जात नाही याबाबतची माहिती आधारभूत शासन नियम, निर्णय अथवा परिपत्रक यांच्या प्रतीसह मिळावी, अशी मागणी अपीलकर्ता श्री.राजेंद्र नामदेव साबळे यांनी जन माहिती अधिकारी तथा उपसंचालक (प्रशासन) समाजकल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याकडे मागितली होती. त्यांनी दिलेल्या उत्तराने समाधान न झाल्यामुळे श्री.साबळे यांनी अपिलीय प्राधिकारी तथा सहसंचालक (शिक्षण) समाजकल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याकडे अपील केले. त्यांनी जन माहिती अधिकाऱ्यांचा निर्णय कायम केला. परंतु आपल्याला मिळालेली माहिती अपूर्ण, खोटी व दिशाभूल करणारी असल्याच्या व अपिलीय प्राधिकाऱ्यांनी दिलेला आदेश समाधानकारक नसल्याच्या कारणावरून श्री.साबळे यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे अपील केले आहे.

श्री.साबळे यांच्या मूळ अर्जाला जन माहिती अधिकाऱ्यांनी विहित मुदतीत उत्तर दिले.

‘स्वयंपाकी व मदतनीस या कर्मचाऱ्यांना आठवड्याच्या व सार्वजनिक सुट्ट्या अनुज्ञेय आहेत. परंतु

स्वयंपाकी व मदतनीस ही शासकीय वसतीगृहातील विद्यार्थ्यांच्या भोजन व्यवस्थेसाठी आवश्यक पदे आहेत. सदरच्या सुट्ट्या उपभोगण्यास स्वयंपाकी व मदतनीस यांनी परस्पर ठरवून वसतिगृहाच्या विद्यार्थ्यांची गैरसोय न होता गृहपाल यांच्या सहमतीने साप्ताहिक सुट्टी व सार्वजनिक सुट्टी देता येते. सदरच्या सुट्ट्याबाबत त्यांना नियुक्तीच्या वेळी कल्पना दिली जाते, याबाबत शासन निर्णय अथवा परिपत्रक निर्गमित झालेले नाही. त्यामुळे त्यांच्या प्रती देणे शक्य नाही,' असे जन माहिती अधिकारी तथा उपसंचालक यांनी श्री.साबळे यांना कळविले. परंतु ही माहिती अपूर्ण, खोटी व दिशाभूल करणारी असल्याचे नमूद करून श्री.साबळे यांनी अपिलीय प्राधिकारी तथा सहसंचालक (शिक्षण) यांच्याकडे अपील केले. अपिलीय प्राधिकाऱ्यांनी शासनाशी संपर्क साधून याबाबत परिपत्रक, नियम, निर्णय असल्यास त्याबाबतची विचारणा केली, परंतु शासन निर्णय अथवा परिपत्रक निर्गमित न झाल्याचे स्पष्ट झाल्यामुळे जन माहिती अधिकारी यांचा निर्णय कायम करून अपिलीय प्राधिकारी यांनी तसे श्री.साबळे यांना कळविले.

शासकीय वसतीगृहातील इतर सर्व कर्मचाऱ्यांना आठवड्याच्या व सार्वजनिक सुट्ट्यांचा लाभ दिला जातो. स्वयंपाकी व मदतनीस या कर्मचाऱ्यांना असा लाभ दिला जात नाही. हा भेदभाव कशाच्या आधारावर केला जातो हे स्पष्ट व्हावे व तो दूर व्हावा म्हणून आपण ही माहिती मागितली असल्याचे श्री.साबळे यांनी आयोगापुढील सुनावणीत सांगितले. या कर्मचाऱ्यांना संबंधित सुट्ट्या मिळाल्या पाहिजेत. त्या संदर्भात शासनाचा कोणताही निर्णय कसा नाही? मग ज्यांना अशा सुट्ट्यांचा लाभ दिला जातो त्यांच्या बाबतीत तशा स्वरूपाचे आदेश उपलब्ध आहेत काय, अशी विचारणा श्री.साबळे यांनी आयोगापुढील सुनावणीत लेखी व तोंडी केली. परंतु आपण दिलेली माहिती योग्य असून इतर कर्मचाऱ्यांच्या संदर्भातील माहिती हा आपल्यापुढील विषय नाही, असे अपिलीय प्राधिकारी तथा सहसंचालक श्री.एल.एस.माळी यांनी स्पष्ट केले. विभागीय स्तरावरील शासकीय वसतिगृहांमध्ये ठेकेदारी पध्दतीने भोजन अथवा विशिष्ट रक्कम देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला असल्याचे श्री.माळी यांनी सांगितले. 'शासनाने शासन परिपत्रक क्र.बीसीएच-२००२/प्र क्र ३०१/मावक-४, दि.१७.६.२००३ नुसार जी २८ नवीन वसतीगृहे सुरु केलेली आहेत, तेथील विद्यार्थ्यांना ठेकेदारी पध्दतीने मेस सिस्टीमवर जेवण देण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. तेथे स्वयंपाकी अथवा मदतनीस यांची पदेही निर्माण केलेली नाहीत. त्याचप्रमाणे शासन निर्णय क्र.बीसीएच-

२००५/प्र क्र ५५४/मावक-४, दि.२८.६.२००७ नुसार शासनाने मागासवर्गीय मुला-मुलींसाठी तालुक्यांच्या ठिकाणी नवीन १०० वसतीगृहे, तसेच विभागीय स्तरावर १००० क्षमतेची जी वसतीगृहे सुरु करण्याचा निर्णय घेतलेला असून त्यामध्येही या वसतीगृहांसाठी मेस सिस्टीम चालू राहिल हे स्पष्ट केलेले आहे. याही शासन निर्णयात स्वयंपाकी अथवा मदतनीस यांची पदे निर्माण केलेली नाहीत. थोडक्यात शासकीय वसतीगृहातील विद्यार्थ्यांना जेवण हे मेस पध्दतीनेच देण्याचे शासनाने निश्चित केलेले आहे. त्यामुळेच आता स्वयंपाकी व मदतनीस यांची पदे निर्माण करण्यात आलेली नाहीत. जे स्वयंपाकी व मदतनीस सध्या शासकीय वसतीगृहांमध्ये कार्यरत आहेत त्यांना अन्य संवर्गामध्ये समाविष्ट करून घेण्याचे प्रस्तावित आहे. या संदर्भात सर्व विभागीय समाजकल्याण अधिकारी आणि विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांना संचालनालय स्तरावरून पत्र क्र.१२१३, दि.२४.४.२००७ अन्वये सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत', असे श्री.माळी यांनी नमूद केले. हे स्पष्टीकरण धोरणात्मक निवेदन करणारे आहे. स्वयंपाकी व मदतनीस यांना साप्ताहिक व अन्य सार्वजनिक सुट्ट्या द्याव्यात, ही श्री.साबळे यांची मूळ मागणी केंद्रिय माहिती अधिकार अधिनियम २००५ चे कक्षेत येत नाही.

आयोगाचा आदेश पुढीलप्रमाणे :

आदेश

अपील अमान्य.

पुणे

दि. २२.११.२००७

(विजय कुवळेकर)
राज्य माहिती आयुक्त,
पुणे

राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र राज्य, (पुणे विभाग) यांच्यासमोर
माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ कलम १९(३) अन्वये दाखल झालेले अपील.

राज्य माहिती आयोग, पुणे
नवीन प्रशासकीय इमारत, चौथा मजला,
कौंसिल हॉलसमोर, पुणे ४११ ००१

श्री.विश्वेश्वर भीमराव घोटकर
रा.सी-३ / २०४, रोझ परेड अपार्टमेंट,
पुणे - ४८

अपीलकर्ता

विरुद्ध

अपिलीय प्राधिकारी तथा उपआयुक्त, महानगरपालिका,
अमरावती

उत्तरवादी

जन माहिती अधिकारी तथा भांडार अधीक्षक, महानगरपालिका
कार्यालय, अमरावती

१	अपील क्रमांक	४१ / पुणे
२	सुनावणीची तारीख	दि. १२.७.२००७
३	उपस्थित अपिलीय प्राधिकारी तथा उपआयुक्त, महानगरपालिका, अमरावती जन माहिती अधिकारी तथा भांडार अधीक्षक, महानगरपालिका कार्यालय, अमरावती	
४	जन माहिती अधिका-याकडे अर्ज केल्याची तारीख	दि. २९.१०.२००५
५	जन माहिती अधिका-याने उत्तर दिल्याची तारीख	दि.
६	प्रथम अपिलाची तारीख	दि. १३.२.२००६
७	अपिलीय प्राधिका-याने निर्णय दिल्याची तारीख	दि. ३०.४.२००६

८ मूळ अर्जात मागणी केलेली माहिती

अपीलकर्ता व इतर दोन व्यक्ती यांनी मिळून अतिक्रमणाविषयी दिलेल्या दि.३.६.२००५ च्या अर्जाच्या अनुषंगाने महानगरपालिकेच्या अधिकाऱ्याने स्थळ निरीक्षण केले काय, केले असल्यास तारीख, अधिकाऱ्याचे नाव, तसेच अतिक्रमण झाले असल्यास ते हटवून रस्ता खुला करण्यास किती दिवस लागतील, संबंधितावर दंडात्मक कारवाई प्रशासन करणार काय.

विवेचन

अमरावतीमधील भूखंड क्र.४० समोरील रस्ता व आयुक्त कार्यालयाच्या संरक्षक भिंतीच्या बाजूने असलेली सर्व्हिस लेन यावरील अतिक्रमण हटविण्याबाबत आपण व अन्य दोन नागरिकांनी दिलेल्या अर्जावर महानगरपालिकेच्या संबंधित प्रशासकीय अधिकाऱ्यांनी स्थळ निरीक्षण केले आहे काय, याबाबतचा अहवाल, अतिक्रमण हटविण्याबाबतची कार्यवाही कधी सुरु व कधी पूर्ण होईल, अतिक्रमण करणाऱ्यावर महानगरपालिका प्रशासन दंडात्मक कारवाई करेल काय, अशी माहिती अपीलकर्ता श्री.विश्वेश्वर भीमराव घोटकर यांनी मागितली होती. आवश्यक मुद्रांक न लावता केलेला अर्ज असल्यामुळे जन माहिती अधिकाऱ्यांनी तो विचारात घेतला नाही. त्यावर श्री.घोटकर यांनी अपिलीय प्राधिकारी तथा उपआयुक्त, महानगरपालिका, अमरावती यांच्याकडे अपील केले. विहित मुदतीत अपील निकालात काढून देय माहिती निःशुल्क उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही अपिलीय प्राधिकाऱ्यांनी केली. परंतु दोषी अधिकाऱ्यावर शास्ती लावली नसल्याच्या व अपिलावरील निर्णय मुदतीत दिला नसून जुजबी स्वरूपाचा आहे अशा कारणावरून श्री.घोटकर यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे अपील केले आहे.

श्री.घोटकर अशा स्वरूपाचे विविध अर्ज करीत असतात. परंतु ते स्वतः सुनावणीला उपस्थित रहात नाहीत, असे जन माहिती अधिकारी तथा भांडार अधीक्षक, महानगरपालिका

अमरावती श्री.अनिरुध्द अंबादास टप्पे व अपिलीय प्राधिकारी तथा उपायुक्त, महानगरपालिका अमरावती श्री.प्रकाश राजाराम बोरेवड यांनी आयोगापुढील सुनावणीत सांगितले व त्यासाठी पूरक कागदपत्रे सादर केली. आवश्यक मुद्रांक न लावता अर्ज करणे व प्रथम अपिलीय प्राधिकारी यांच्याकडे अपील न करता राज्य माहिती आयोगाकडे धाव घेणे याबाबत यापूर्वी राज्य माहिती आयुक्त (नागपूर, अमरावती विभाग) श्री.विलास पाटील यांनी निकालपत्रात श्री.घोटकर यांना जाणीव करुन दिली आहे. अपीलकर्त्यांचा पत्ता पुण्यातील असून आयोगापुढील सुनावणीला ते गैरहजर होते, अमरावतीहून जन माहिती अधिकारी व अपिलीय प्राधिकारी उपस्थित होते.

उपलब्ध कागदपत्रे पाहता प्रथम अपिलाची योग्य मुदतीत दखल घेऊन आवश्यक ती माहिती त्यांना निःशुल्क देण्यात आली आहे. अतिक्रमण कधी हटवले जाईल, संबंधितांवर कारवाई केली जाईल की नाही, अशा स्वरूपाचे प्रश्न 'माहिती' या सदरात येत नाहीत. अपिलीय प्राधिकारी व जन माहिती अधिकाऱ्यांनी अर्जावर केलेली कार्यवाही पाहता शास्ती आवश्यक नाही.

आदेश

अपील अमान्य.

पुणे
दि. १६.११.२००७

(विजय कुवळकर)
राज्य माहिती आयुक्त
पुणे

राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र राज्य, (पुणे विभाग) पुणे यांच्यासमोर
माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील.

राज्य माहिती आयोग, पुणे
नवीन प्रशासकीय इमारत, चौथा मजला,
कौन्सिल हॉलसमोर, पुणे १

श्री. सुनील सिताराम सुबंध
मु.पो. वडगावनिंबाळकर, ता. बारामती,
जि. पुणे

अपीलकर्ता

विरुद्ध

अपिलीय प्राधिकारी तथा
जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था,
साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे-५

उत्तरवादी

जन माहिती अधिकारी तथा
सचीव, उत्कर्ष ग्रामीण बिगर शेती सहकारी
पतसंस्था मर्यादित, वडगाव निंबाळकर,
ता. बारामती, जि. पुणे

१	अपील क्रमांक	४३९ / पुणे
२	सुनावणीची तारीख	दि. ६.८.२००७

३ उपस्थित

अपिलीय प्राधिकारी तथा जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था,
साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे-५ श्री. सुनील देशमुख

जन माहिती अधिकारी तथा सचीव, उत्कर्ष ग्रामीण बिगर शेती सहकारी
पतसंस्था मर्यादित, वडगाव निंबाळकर,
ता. बारामती, जि. पुणे श्री. दत्तात्रय रामचंद्र बनकर

४	जन माहिती अधिका-याकडे अर्ज केल्याची तारीख	दि. २४.१.२००६
५	जन माहिती अधिका-याने उत्तर दिल्याची तारीख	दि. २२.२.२००६
६	प्रथम अपिलाची तारीख	दि. १.३.२००६
७	अपिलीय प्राधिका-याने निर्णय दिल्याची तारीख	दि. ५.४.२००६

८ मूळ अर्जात मागणी केलेली माहिती

उत्कर्ष ग्रामीण बिगर शेती सहकारी पतसंस्था मर्यादित, वडगाव निंबाळकर, ता. बारामती, जि. पुणे या संस्थेचे नोंदणी प्रमाणपत्र, मूळ सभासदांची यादी, पत्ते, वाढीव सभासदांची यादी, पत्ते, कर्जदारांची नावे, कर्ज वितरकाचे नाव व वितरणासह तपशील

विवेचन

उत्कर्ष ग्रामीण बिगर शेती सहकारी पतसंस्था मर्यादित, वडगाव निंबाळकर, ता. बारामती, जि. पुणे या संस्थेचे नोंदणी प्रमाणपत्र, मूळ सभासदांची यादी; पत्ते, वाढीव सभासदांची यादी; पत्ते, कर्जदारांची नावे, कर्ज वितरकाचे नाव व वितरणासह तपशील इत्यादी सतरा मुद्द्यांची माहिती अपीलकर्ता श्री. सुनील सिताराम सुबंध यांनी संस्थेच्या सचिवांकडे जन माहिती अधिकारी म्हणून मागितली होती. सन १९९६ ते डिसेंबर २००५ या काळातील माहिती त्यांना हवी होती. परंतु सहकारी पतसंस्थांना हा कायदा लागू होत नसल्याचे सचिवांनी त्यांना कळविले. श्री. सुबंध यांनी सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था बारामती, ता. बारामती, जि. पुणे यांच्याकडे याबाबत अर्ज केला होता, त्यांनी तो संस्थेकडे पाठविला. श्री. सुबंध यांनी संस्थेच्या सचिवांच्या निर्णयाविरुद्ध अपिलीय प्राधिकारी तथा जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, पुणे यांच्याकडे अपील केले. जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, पुणे यांनी जन माहिती अधिकाऱ्यांचा निर्णय कायम करून त्यांचे अपील फेटाळले. त्याविरुद्ध श्री. सुबंध यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे अपील केले आहे.

सहकार अधिनियम १९६० व १९६१ नुसार संस्थेचे काम होत नसलेबद्दल न्यायालयात दावा दाखल करण्यासाठी आपल्याला ही कागदपत्रे हवी असल्याचे श्री. सुबंध यांनी अर्जात नमूद केले आहे. तसेच पतसंस्था राज्य शासनाच्या नियंत्रणाखाली असल्यामुळे केंद्रिय माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ त्यांना लागू होतो. अपिलीय प्राधिकारी तथा जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, पुणे यांनी

अपिलाची सुनावणी न घेता निर्णय दिला आहे, असे श्री. सुबंध यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे केलेल्या अपिलात म्हटले आहे.

कर्ज प्रकरणात आपली फसवणूक झाली असल्यामुळे त्याविरुद्ध दाद मागण्यासाठी आपण संस्थेकडे कागदपत्रे मागत आहोत व ती नाकारली जात आहेत. कर्ज प्रकरणावर आपल्या सहा घेतल्या गेल्या, परंतु पैसे मिळालेले नाहीत, असे प्रतिपादन श्री. सुबंध यांनी केले. श्री. सुबंध यांच्या मुलीने सन २००४ साली १,६०,०००/- रूपांये कर्ज घेतले होते व त्यातील चार हप्ते फेडले, पुढचे थकीत आहेत. जामीन, गहाणपत्र इत्यादी सर्व कागदपत्रे असताना आपली फसवणूक झाल्याचे, पैसे बुडविण्यासाठी श्री. सुबंध खोटे सांगत आहेत, असा प्रतिवाद संस्थेचे सचीव श्री. दत्तात्रय रामचंद्र बनकर यांनी केला.

पतसंस्थेला हा कायदा लागू होत नसल्याचे संस्थेतर्फे अॅड. व्ही. एस. भालेराव यांनी विस्ताराने प्रतिपादन केले. तसेच श्री. सुबंध यांनी पतसंस्थेच्या सभासत्त्वाचा राजीनामा दिला असून तो मंजूर करण्यात आला आहे, असेही त्यांनी लेखी व तोंडी निवेदनात नमूद केले. पतसंस्थेचा कारभार अत्यंत पारदर्शक असून त्यामुळे सहकार खात्याच्या अधिकाऱ्यांकडे आवश्यक ती माहिती वेळोवेळी देण्यात आली आहे, असेही श्री. बनकर यांनी नमूद केले. आयोगाने विचारणा केली असता, पारदर्शकतेच्या या भूमिकेनुसार शक्य तेवढी माहिती चार दिवसात अपीलकर्त्यास देण्याची तयारी त्यांनी दर्शविली.

आयोगाचा आदेश पुढीलप्रमाणे :

आदेश

१. अपील अमान्य.
२. संस्थेचे सचिवांनी पारदर्शकतेच्या भूमिकेनुसार अपीलकर्त्यास शक्य तेवढी माहिती चार दिवसांत देण्याचे मान्य केले आहे. त्याबाबतचा पूर्तता अहवाल अपिलीय प्राधिकारी तथा जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, पुणे श्री. सुनील देशमुख यांनी दि. ५.१२.२००७ पर्यंत आयोगाला सादर करावा.

पुणे
दि. २६.११.२००७

(विजय कुवळेकर)
राज्य माहिती आयुक्त,
पुणे

राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र राज्य, (पुणे विभाग) वांच्यासमोर
माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील.

राज्य माहिती आयोग, पुणे
नवीन प्रशासकीय इमारत, चौथा मजला,
कौन्सिल हॉलसमोर, पुणे ४११ ००१

सौ.कमलाबाई गोविंद जगताप
रा.साईकृपा १०३७/अ १९ सूरज हॉटेलसमोर,
बागवान मळा, शिरूर, ता.शिरूर, जि.पुणे

अपीलकर्ता

विरुद्ध

अपिलीय प्राधिकारी तथा तहसीलदार, कोपरगाव,
तहसील कार्यालय कोपरगाव, जि.अहमदनगर उत्तरवादी

जन माहिती अधिकारी तथा नायब तहसीलदार, तहसील कार्यालय,
कोपरगाव, जि.अहमदनगर

१	अपील क्रमांक	४४२/२००७
२	सुनावणीची तारीख	दि. १२.७.२००७

३. उपस्थित

अपीलकर्ता सौ.कमलाबाई गोविंद जगताप
रा.साईकृपा १०३७/अ १९ सूरज हॉटेलसमोर,
बागवान मळा, शिरूर, ता.शिरूर, जि.पुणे

अपिलीय प्राधिकारी तथा तहसीलदार, कोपरगाव,
तहसील कार्यालय कोपरगाव, जि.अहमदनगर
श्री.एस.एन.साळे

जन माहिती अधिकारी तथा नायब तहसीलदार, तहसील कार्यालय,
कोपरगाव, जि.अहमदनगर
श्री.एस.एस.शिंदे

४	जन माहिती अधिका-याकडे अर्ज केल्याची तारीख	दि. २१.१.२००६
५	जन माहिती अधिका-याने उत्तर दिल्याची तारीख	दि. २.२.२००६
६	प्रथम अपिलाची तारीख	दि. ६.३.२००६
७	अपिलीय प्राधिका-याने निर्णय दिल्याची तारीख	दि. २०.३.२००६
८	<p><u>मूळ अर्जात मागणी केलेली माहिती</u></p> <p>एम.आर.टी. पुणे यांचा नं.अह-बारा-२-८० टेनबी ३६४/८० पुणे १६/१०/१९८१ चे आदेशावरून तहसीलदार, कोपरगाव यांनी गावकामगार तलाठी निमगांव कोऱ्हाळे यांना गट क्र.१७८ चे सातबाराला नोंदीसाठी केलेल्या हुकुमाच्या प्रती.</p>	

विवेचन

एम.आर.टी. पुणे यांचा नं.अह-बारा-२-८० टेनबी ३६४/८० पुणे १६/१०/१९८१ चे आदेशावरून तहसीलदार, कोपरगाव यांनी गावकामगार तलाठी, निमगांव कोऱ्हाळे यांना गट क्र.१७८ चे सातबाराला नोंदीसाठी केलेल्या हुकुमाच्या प्रती, तहसीलदार, कोपरगाव यांचेकडील का.वि.टेनन्सी १३०/९१, दि.३०.४.१९९१ चे हुकुमाची प्रमाणित प्रत अशी माहिती अपीलकर्ता सौ.कमलबाई गोविंद जगताप यांनी जन माहिती अधिकारी तथा तहसीलदार, कोपरगाव यांच्याकडे मागितली होती. ही कागदपत्रे आढळत नसल्याचे जन माहिती अधिकाऱ्यांनी त्यांना कळविले. त्याविरुद्ध सौ.जगताप यांनी अपिलीय प्राधिकारी तथा तहसीलदार कोपरगाव, यांच्याकडे अपील केले आहे. अपिलीय प्राधिकाऱ्यांनी मूळ निर्णय कायम करून अपील निकाली काढले. त्याविरुद्ध सौ.जगताप यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे अपील केले आहे.

जमिनीच्या सातबारा उताऱ्यातील नोंदीबाबत आपली फसवणूक झाली असून योग्य त्या नोंदीसाठी आपल्याला मागणी केलेल्या हुकुमाच्या प्रती मिळणे आवश्यक आहे, असे सौ. जगताप यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे केलेल्या अपिलात म्हटले आहे.

निमगाव कोऱ्हाळे हे गाव पूर्वी कोपरगाव तालुक्यात येत होते, आता त्याचा समावेश राहता तालुक्यात करण्यात आला आहे. तेथील गट क्र.१७८ संबंधीत एमआरटी, पुणे यांच्याकडे सुनावणी

होऊन दि.१६.१०.१९८१ रोजी सौ.कमलबाई जगताप यांचा ताबा कायदेशीर ठरवण्याचा आदेश झाला. या आदेशानुसार तहसीलदार, कोपरगाव यांनी दि.३०.४.१९९१ च्या हुकुमाने गावकामगार तलाठी यांना दिलेल्या सूचनानुसार फेरफार क्र. १३६४ मंजूर झाला त्याचा अंमल कब्जेदार म्हणून भोगवटादार नं.१ मध्ये दाखल व्हावयास हवा होता, परंतु गावकामगार तलाठी, निमगाव कोन्हाळे यांनी तो 'इतर हक्कात' दाखल केला. गट क्र.१५५१ चे क्षेत्र दुसऱ्याच्या नावावर टाकले, याप्रकारे आपली फसवणूक झाली आहे, असे सौ.जगताप यांचे म्हणणे आहे. कब्जेदार सदरी नोंद करण्यासाठी आपल्याला मूळ हुकूम सादर करण्यास गावकामगार तलाठी सातत्याने सांगत असल्यामुळे आपल्याला या हुकुमाची प्रत मिळणे आवश्यक आहे, असे सौ.जगताप यांचे म्हणणे आहे. गेली सुमारे दहा वर्षे त्या सातत्याने ही प्रत मिळविणेसाठी प्रयत्न करीत आहेत. परंतु सदर कागदपत्रे आढळून येत नसल्याचे त्यांना सतत कळविण्यात येत आहे. माहितीच्या अधिकारात हीच मागणी सौ.जगताप करीत आहेत. त्यांनी मागणी केलेल्या फेरफाराचा सध्याचा उतारा व त्यांच्या अर्जाच्या प्रती जन माहिती अधिकाऱ्यांनी दिल्या, परंतु टेनन्सी/१३०/९१ या महत्त्वाच्या हुकुमाची प्रमाणित प्रत मात्र मूळ कागदपत्र आढळून येत नसल्यामुळे देता येत नसल्याचे कळविले. तत्कालीन तहसीलदार श्री.डी.आर.बोर्डे, तलाठी श्री.एल.बी.खाटेकर व अव्वल कारकून श्री.एस.एस.भालेराव होते. श्री.भालेराव व श्री.खाटेकर या दोघांनी संगनमताने कट करून हे आदेश अभिलेखातून काढून घेऊन फसवणूक केली आहे, असे सौ.जगताप यांनी यापूर्वी वरिष्ठ प्रशासकीय अधिकाऱ्यांकडे केलेल्या अर्जांमध्ये म्हटले आहे.

संबंधित कागदपत्रांचा शोध १५ दिवसात घ्यावा, असा आदेश आयोगाने सुनावणीच्या वेळीच तहसीलदार, कोपरगाव श्री.एस.एन.साळे यांना दिला होता. तसेच तत्कालीन अव्वल कारकून श्री.एस.एस.भालेराव व तलाठी श्री.एल.बी.खाटेकर यांच्याकडून याबाबतचे लेखी निवेदन आयोगाला सादर करावे, असा आदेश देण्यात आला होता. अव्वल कारकून श्री.एस.एस.भालेराव व तलाठी श्री.एल.बी.खाटेकर या दोघांनीही दि.२१.७.२००७ व २.८.२००७ रोजी दिलेल्या लेखी निवेदनात संबंधित कागदपत्रे गहाळ होण्यास आपण जबाबदार नसल्याचे म्हटले आहे. दि.११.७.२००१ रोजी ही संपूर्ण कागदपत्रे आपण तालुका फेरीस्तला जमा केलेली आहेत. 'निवासी नायब तहसीलदार श्री.शिंदे यांनी निमगाव येथील फेरीस्त तपासणीसाठी स्वतःकडे ठेऊन घेतले, त्यानंतर त्याचा तालुक्यात शोध

घेतला असता गावचे फेरीस्त व तालुक्याचे फेरीस्त आढळून आले नाही,' असे या दोघांनीही निवेदनात म्हटले आहे. श्री.भालेराव फेब्रुवारी २००३ मध्ये सेवानिवृत्त झाले आहेत. संबंधित कागदपत्रे तत्कालीन निवासी नायब तहसीलदार श्री.एस.एस.शिंदे यांनी घेतली असल्याचे व अभिलेखात आढळून येत नसल्याचे श्री.भालेराव व श्री.खाटेकर यांच्या निवेदनात म्हटले असल्यामुळे आयोगाने श्री.शिंदे यांना याबाबत खुलासा मागितला. श्री.शिंदे यांनी दि.२-१०.२००७ रोजी आयोगाला या विषयाच्या खुलाशाचे लेखी निवेदन सादर केले आहे. दि.२६.७.२००५ ते ११.६.२००७ या काळात आपण कोपरगाव येथे निवासी नायब तहसीलदार या पदावर होतो, त्यातील दि.२६.७.२००५ ते २६.७.२००६ हा प्रशिक्षणार्थी (परिविक्षाधीन) कालावधी होता. आपण त्यावेळी शोध घेतला असता संबंधित हुकुमाची प्रत आढळत नसल्याचे, तसेच केस फाईलही तालुका अभिलेखात जमा केल्याची नोंद फेरीस्तला नसल्याचे अभिलेखपालांनी आपल्याला सांगितले. आपण सदर पदावर हजर होण्यापूर्वी सौ.जगताप यांनी ही कागदपत्रे मागणीसाठी (सन २००० सालापासून) पाच अर्ज (अर्ज क्र.५ दि.२७.५.२००५ रोजी माहितीच्या अधिकार कायद्याखाली) केले होते व त्या सर्व अर्जात तहसीलदार कार्यालयाने त्यांना संबंधित कागदपत्रे आढळत नसल्याचे कळविले आहे. तसेच आपण रुजू होण्यापूर्वीच (दि.२६.७.२००५ पूर्वी) दि.११.४.२००५ रोजी सौ.जगताप यांनी तहसीलदार, कोपरगाव यांच्याकडे केलेल्या अर्जात श्री.एस.एस.भालेराव आणि श्री.बी.एल.खाटेकर यांनी संबंधित हुकूम नष्ट केल्याचा आरोप करून चौकशीची मागणी केली होती, असे श्री.एस.एस.शिंदे यांनी या निवेदनात नमूद केले आहे. या अर्जावर चौकशीबाबतची कोणतीही कार्यवाही झालेली नाही, याचाही उल्लेख त्यांनी निवेदनात केला आहे.

संबंधित सर्व निवेदने व कागदपत्रे यांचा विचार करता सौ.जगताप यांनी मागितलेली हुकूमनाम्याची प्रत त्यांना मिळणे आवश्यक आहे. तत्कालीन निवासी नायब तहसीलदार श्री.एस.एस.शिंदे या पदावर रुजू होण्याच्या किमान तीन वर्षे आधीपासून ही कागदपत्रे आढळत नसल्याचे उत्तर तहसीलदार कार्यालय, कोपरगाव यांच्याकडून दिले गेले आहे. त्याबाबत सौ.जगताप यांनी अब्बल कारकून श्री.एस.एस.भालेराव व तलाठी श्री.एल.बी.खाटेकर यांचा उल्लेख स्पष्टपणे

केला आहे. त्यांचे निवेदन व श्री.एस.एस.शिंदे यांचे निवेदन याचा विचार करता अव्वल कारकून श्री.एस.एस.भालेराव व तलाठी श्री.एल.बी.खाटेकर यांनी दिलेली माहिती विश्वासाह नसल्याचे दिसते.

या सर्व संदर्भांचा विचार करून आयोग खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे :

आदेश

- (१) अपील अमान्य.
- (२) संबंधित नस्ती गहाळ होण्याच्या संदर्भात अव्वल कारकून श्री.एस.एस.भालेराव व तलाठी श्री.एल.बी.खाटेकर या दोघांकडून व तत्कालीन तहसीलदार श्री.डी.आर.बोर्डे यांच्याकडून संपूर्ण माहिती घ्यावी, कागदपत्रे उपलब्ध न झाल्यास ती सांभाळण्याची जबाबदारी असणारे तत्कालीन कर्मचारी / अधिकारी यांच्या विरुद्ध फौजदारी गुन्हा नोंदविण्यात यावा. जिल्हाधिकारी अहमदनगर यांनी याबाबतची कार्यवाही करून दि.३०.१२.२००७ पर्यंत आयोगाला पूर्तता अहवाल सादर करावा.

पुणे
दि. २३.११.२००७

(विजय कुवळेकर)
राज्य माहिती आयुक्त,
पुणे

राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र राज्य, (पुणे विभाग) यांच्यासमोर
माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील.

राज्य माहिती आयोग, पुणे
नवीन प्रशासकीय इमारत, चौथा मजला,
कौन्सिल हॉलसमोर, पुणे ४११ ००१

श्री. विश्वनाथ मारुती गोरे,
घर नं. ३१२, घुंडरे आळी,
धनगर समाज धर्मशाळा, चाकण रोड,
आळंदी, ता. खेड, जि. पुणे

अपीलकर्ता

विरुद्ध

अपिलीय प्राधिकारी तथा
प्रभारी मुख्य कार्यकारी अधिकारी
जिल्हा परिषद, पुणे

उत्तरवादी

जन माहिती अधिकारी तथा
शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक),
जिल्हा परिषद, पुणे

१	अपील क्रमांक	४४५/९९० पुणे
२	सुनावणीची तारीख	दि. ६.८.२००७
३	उपस्थित	
	अपीलकर्ता श्री. विश्वनाथ मारुती गोरे, घर नं. ३१२, घुंडरे आळी, धनगर समाज धर्मशाळा, चाकण रोड, आळंदी, ता. खेड, जि. पुणे	
	अपिलीय प्राधिकारी तथा प्रभारी मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद, पुणे श्री. सुखदेव कोंडाजी बनकर	
	जन माहिती अधिकारी तथा शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद, पुणे श्री. शिवाजी निवृत्ती पांढरे	

४	जन माहिती अधिका-याकडे अर्ज केल्याची तारीख	दि. ७.११.२००५
५	जन माहिती अधिका-याने उत्तर दिल्याची तारीख	दि. --
६	प्रथम अपिलाची तारीख	दि. ७.१२.२००५
७	अपिलीय प्राधिका-याने निर्णय दिल्याची तारीख	दि. १३.२.२००६

८ मूळ अर्जात मागणी केलेली माहिती

श्री. के. प्र.कुलकर्णी व श्रीमती सुशिला रा. हिंगणे या पुणे जिल्हा परिषदेच्या निरा येथील शाळेतील उप शिक्षकांच्या ना-मंजूर रजा व त्यांना काम न करता देण्यात आलेले पगार या बाबतची माहिती

विवेचन

श्री. के. प्र.कुलकर्णी व श्रीमती सुशिला रा. हिंगणे या पुणे जिल्हा परिषदेच्या निरा येथील शाळेतील उप शिक्षकांच्या ना-मंजूर रजा व काम न करता त्यांना देण्यात आलेले पगार या बाबतची माहिती अपीलकर्ता श्री. विश्वनाथ मारुती गोरे यांनी जन माहिती अधिकारी तथा शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद, पुणे यांच्याकडे मागितली होती. त्या संदर्भातील दोन अपिले राज्य माहिती आयोगाकडे दाखल करण्यात आली आहेत.

श्री. के.प्र.कुलकर्णी यांना ना-मंजूर रजेचा पगार देण्यात आलेला आहे, त्याची वसुली करण्यात आलेली नाही, तर श्रीमती हिंगणे यांनी दि. २.६.१९९१ ते १४.९.१९९१ या काळात काम केले नसताना हजेरी पत्रकावर स्वाक्षरी घेऊन गैरमार्गाने वेतन अदा केले आहे, असा श्री. गोरे यांचा मुख्य आरोप आहे. श्री. गोरे स्वतः निवृत्त मुख्याध्यापक आणि विस्तार अधिकारी आहेत. श्रीमती हिंगणे, श्री. कुलकर्णी यांच्या वरील विषयाच्या अनुषंगाने गट शिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती ; पुरंदर, गट विकास अधिकारी, शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक); जिल्हा परिषद, पुणे, मुख्य कार्यकारी अधिकारी; जिल्हा परिषद, पुणे अशा विविध पातळ्यांवर माहितीच्या अधिकाराखाली व अन्य प्रशासकीय स्वरूपाचे अर्ज श्री. गोरे करित आले आहेत. त्यांना अपेक्षित असलेले चौकशी अहवाल व अन्य कागदपत्रे संबंधित अधिकाऱ्यांनी त्या त्या वेळी दिली आहेत. श्री. कुलकर्णी यांना दि. ३.९.१९९१ ते दि. १४.४.१९९१ या कालावधीतील ना-मंजूर रजेचा पगार दिला गेला, हे श्री. गोरे यांच्या

पत्रव्यवहारातून स्पष्ट झाले. त्यानुसार श्री. कुलकर्णी यांच्याकडून वसुली करण्यात आली, असे आयोगाला सादर करण्यात आलेल्या कागदपत्रांवरून दिसते. श्रीमती हिंगणे यांनी काम न करता पगार घेतल्याचा श्री. गोरे यांचा आरोप संयुक्तिक नसल्याचे स्पष्ट झाले आहे व तसे श्री. गोरे यांना कळविण्यात आले आहे, असे जन माहिती अधिकारी तथा शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद, पुणे श्री. शिवाजी निवृत्ती पांढरे व अपिलीय प्राधिकारी तथा प्रभारी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, पुणे श्री. सुखदेव कोंडाजी बनकर यांनी आयोगापुढील सुनावणीत नमूद केले. श्री. गोरे यांनी ते मान्य केले. अपुरी राहिलेली कार्यवाही व अन्य कागदपत्रे आवश्यक असल्यास त्याबाबतची पूर्तता करण्यात येईल, असे श्री. बनकर यांनी स्पष्ट केले.

आयोगाचा आदेश पुढीलप्रमाणे :

आदेश

१. अपील अमान्य.

२. अपुऱ्या असलेल्या माहितीचा तपशील नमूद करणारे पत्र श्री. गोरे यांनी द्यावे. त्यानुसार गट शिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती, पुरंदर व गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, पुरंदर यांच्याकडून एक आठवड्यात माहिती द्यावी, असा आदेश आयोगाने सुनावणीच्या वेळीच दिला होता. त्याच्या पूर्ततेचा अहवाल जन माहिती अधिकारी तथा शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद, पुणे व अपिलीय प्राधिकारी तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, पुणे यांनी दि. ५.१२.२००७ पर्यंत आयोगाला सादर करावा.

पुणे

दि. २३.११.२००७

(विजय कुवळकर)
राज्य माहिती आयुक्त,
पुणे

राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र राज्य, (पुणे विभाग) यांच्यासमोर
माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील.

राज्य माहिती आयोग, पुणे
नवीन प्रशासकीय इमारत, चौथा मजला,
कौन्सिल हॉलसमोर, पुणे ४११ ००१

श्री.भास्कर का.गायकवाड
रा.बी/६, अ.बी.सी.एम्प्लॉईज, सहकारी हौसिंग सोसायटी लि.
पवनानगर, चिंचवड, पुणे-३३

अपीलकर्ता

विरुद्ध

अपिलीय प्राधिकारी तथा पोलिस अधीक्षक, सातारा

उत्तरवादी

जन माहिती अधिकारी तथा उपविभागीय पोलिस अधिकारी, कराड

१	अपील क्रमांक	४५३ / पुणे
२	सुनावणीची तारीख	दि.६.८.२००७
३.	उपस्थित	
	अपीलकर्ता श्री.भास्कर का.गायकवाड रा.बी/६, अ.बी.सी.एम्प्लॉईज, सहकारी हौसिंग सोसायटी लि. पवनानगर, चिंचवड, पुणे-३३	
४	जन माहिती अधिका-याकडे अर्ज केल्याची तारीख	दि. १.२.२००७
५	जन माहिती अधिका-याने उत्तर दिल्याची तारीख	दि. १०.२.२००७
६	प्रथम अपिलाची तारीख	दि. १५.२.२००७
७	अपिलीय प्राधिका-याने निर्णय दिल्याची तारीख	दि. --
८	मूळ अर्जात मागणी केलेली माहिती कराड शहर पोलिस स्टेशनमध्ये नोंद करण्यात आलेल्या गुन्हा क्र.१/२००६ संबंधीच्या आपल्या (अर्जदाराच्या) व गुन्हेगार, साक्षीदार यांच्या जबाबाच्या सत्यप्रती, गुन्हाच्या	

तपासाकामी जप्त केलेल्या पुराव्याच्या कागदपत्रांची माहिती, गुन्ह्यातील आरोपीना अटक करण्यासाठी केलेल्या प्रयत्नांची माहिती, तपासानंतर न्यायालयाकडे पोलिस अधीक्षकांकडे पाठविण्यात आलेले आरोपपत्र / अहवाल यांच्या सत्यप्रती, संबंधित आरोपीने आपल्याला (अर्जदाराला) सार्वजनिक ठिकाणी वावरण्यास घातलेला प्रतिबंध उठवण्याबाबत कायद्यातील तरतुदीनुसार केलेली कार्यवाही.

विवेचन

कराड शहर पोलिस स्टेशनमध्ये नोंद करण्यात आलेल्या गुन्हा क्र.१/२००६ संबंधीच्या आपल्या व गुन्हेगार, साक्षीदार यांच्या जबाबाच्या सत्यप्रती, गुन्ह्याच्या तपासाकामी जप्त केलेल्या पुराव्याच्या कागदपत्रांची माहिती, गुन्ह्यातील आरोपीना अटक करण्यासाठी केलेल्या प्रयत्नांची माहिती, तपासानंतर न्यायालयाकडे पोलिस अधीक्षकांकडे पाठविण्यात आलेले आरोपपत्र / अहवाल यांच्या सत्यप्रती इ. नऊ मुद्द्यांची माहिती अपीलकर्ता श्री.भास्कर का.गायकवाड यांनी जन माहिती अधिकारी तथा उपविभागीय पोलिस अधिकारी, कराड यांच्याकडे मागितली होती. आपल्याला माहिती मिळाली नाही म्हणून श्री.गायकवाड यांनी अपिलीय प्राधिकारी तथा पोलिस अधीक्षक, सातारा यांच्याकडे अपील केले. परंतु त्यांनी त्याची दखल घेतली नाही म्हणून श्री.गायकवाड यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे अपील केले आहे.

आपल्यावर जातीय अत्याचार झाल्याच्या श्री.गायकवाड यांनी केलेल्या तक्रारीच्या अनुषंगाने ही माहिती मागितली होती. या संदर्भात न्यायालयात दोषारोपपत्र पाठविण्यात आले असल्याचे जन माहिती अधिकाऱ्यांनी कळविले. तसेच चौकशी चालू असल्यामुळे अन्य माहिती देता येत नसल्याचे जन माहिती अधिकाऱ्यांनी कळविले. आपल्यावर जातीय अत्याचार करणाऱ्यावर त्वरित कारवाई व्हावी, ही श्री.गायकवाड यांची मुख्य मागणी आहे. पोलिसांनी अशी कारवाई केलेली नाही व पोलिस गुन्हेगारांना पाठीशी घालत आहेत, असा आरोप श्री.गायकवाड यांनी केला. परंतु अशी कारवाई अथवा तिचे मूल्यमापन हा केंद्रिय माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ मध्ये समाविष्ट होणारा विषय नाही. तसेच आरोपीना अटक करण्यासाठी केलेले प्रयत्न, आपण व आपले सहानुभूतीदार यांना संरक्षण देण्यासाठी करावयाची कार्यवाही असे मुद्दे 'माहिती' या सदरात येत नाहीत. मात्र

दोषारोपपत्राची प्रत अपीलकर्त्यास देण्यात आल्याचे व अन्य संदर्भातील कार्यवाहीबाबतची माहिती कळविल्याचे उपविभागीय पोलिस अधिकारी, कराड भाग, कराड यांनी आयोगाला सादर केलेल्या निवेदनात नमूद केले आहे. हे प्रकरण न्यायालयापुढे दाखल असल्याचे त्यांनी सांगितले.

उपरोक्त माहिती ध्यानी घेता आयोग खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे :

आदेश

- (१) अपील अमान्य.
- (२) अपीलकर्त्यास द्यावयाची राहिलेली माहिती देण्याचा आदेश आयोगाने सुनावणीनंतर दिला होता, त्याचा पूर्तता अहवाल जन माहिती अधिकाऱ्यांनी दि.१०.१२.२००७ पर्यंत आयोगाला सादर करावा.

पुणे
दि. २६.११.२००७

(विजय कुवळेकर)
राज्य माहिती आयुक्त,
पुणे